

FINSE DAGEN

IN MAKKELIJKE TAAL

Uitgeverij Eenvoudig Communiceren | Lezen voor Iedereen

eenvoudigcommuniceren.nl | lezenvooredereen.be

Voor meer informatie over *Leeslicht*: leeslicht.nl

Deze uitgave is een bewerking van *Finse dagen* van Herman Koch, gepubliceerd door Ambo|Anthos uitgevers (Amsterdam, 2020).

Bewerking in eenvoudig Nederlands: Marian Hoefnagel

Redactie en vormgeving: Eenvoudig Communiceren

Coverbeeld: Shutterstock

Foto auteur: Maarten Kools Fotografie

Druk: Easy-to-Read Publications

© 2021 | Uitgeverij Eenvoudig Communiceren, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 8696 573 1

NUR 286

FINSE DAGEN

Herman Koch

IN MAKKELIJKE TAAL

leeslicht

Dit boek heeft het keurmerk Makkelijk Lezen

Voor jou, A, waar je ook bent

Inhoud

Over dit boek 9

Deel 1

De eerste keer Finland (1973)

en de tweede keer Finland (2012) 12

Deel 2

Hermans jeugd in Amsterdam-Zuid42

Deel 3

De derde keer Finland (2016).....68

Over dit boek

Finse dagen is een verhaal over het leven van de schrijver Herman Koch. Het is een bijzonder boek. Dat komt doordat het speelt op verschillende plaatsen, én in verschillende tijden. Dat kan verwarrend zijn. Daarom staan in dit boek soms jaartallen bovenaan de pagina's.

Vooraf 1973 en 2012 zijn belangrijke jaartallen. In 1973 was Herman Koch 19 jaar. Hij ging toen in zijn eentje naar Finland toe. In 2012 gaat hij weer naar Finland toe. Hij is uitgenodigd omdat een boek van hem vertaald is in het Fins. In 2016 gaat hij voor de derde keer naar Finland. Deze keer gaat hij samen met zijn vrouw, die hij A. noemt.

De eerste keer in Finland (1973) en de tweede keer (2012) worden (door elkaar) beschreven in Deel 1. Deel 2 gaat verder terug in de tijd, naar Hermans jeugd in Amsterdam-Zuid. Herman heeft het moeilijk met de dood van zijn moeder. En met zijn vader die vreemdgaat. In Deel 3 gaat Herman voor de derde keer naar Finland toe. Als hij daar is, denkt hij terug aan zijn jeugd. Maar hij denkt ook aan het heden, aan het nu. Je leest zijn gedachten over wie hij was. Over wie hij geworden is. En over wie hij had kunnen zijn.

De belangrijkste personen in Deel 1

Matti en Ritva	De boer en boerin bij wie Herman logeert in Finland.
Risto	De broer van Matti. Hij is leraar en hij spreekt Engels.
Aatto	Een collega van Risto. Hij is leraar Engels.
Anna	Een leerling van Risto en Aatto. Zij gaat mee met een leraren-skitocht.
Aleksi	De uitgever van de boeken van Herman Koch in het Fins.

De belangrijkste personen in Deel 2

Hermans moeder

Hermans vader

Annemarie, de vriendin van Hermans vader

De belangrijkste persoon in Deel 3

A. De vrouw van Herman Koch

Deel 1

*De eerste keer Finland (1973)
en de tweede keer Finland (2012)*

Ik ging naar Finland omdat ik iets met mijn handen wilde doen. Het was in de winter van 1973. Een half jaar daarvoor was ik van school gegaan. Dat had ik veel eerder moeten doen. Mijn echte leven kon toen pas beginnen. Mijn leven als schrijver.

Op een foto uit die tijd lijkt ik stoer, maar dat ben ik niet. Ik sta bij een rode tractor, met hoge zwarte laarzen aan. Maar ik ben te dun en te lang. Als mensen naar de foto kijken, denken ze vast: wat moet hij daar in Finland? Kan hij dat zware werk wel doen?

Ik vertel graag over mijn Finse periode. Ik zeg dan: 'Het was in de winter van 1973. Om tien uur 's avonds was het daar min 27 graden.' Of ik zeg: 'Ik ging erheen om met mijn handen te werken. Ik heb een keer bijna mijn onderbeen afgezaagd. Met een motorzaag.'

Maar dan wil ik ophouden met vertellen.

'Willen jullie dit echt horen?', vraag ik.

Ja, ja, ga door, knikken mijn vrienden. En dan vertel ik van de boot naar Finland. De Oostzee lag vol met grote stukken ijs. De haven van Helsinki was helemaal bevroren. En ik zie dat mijn vrienden denken: wat deed hij daar toch?

Op de foto sta ik stil naast de tractor. Je ziet mij niet racen met die tractor, en dat deed ik wel.

Ja, echt, racen, vooral in de bochten. Ik was negentien. Er waren dingen gebeurd. Dingen die mijn leven totaal hadden veranderd. Mijn zekerheid was weg, mijn vertrouwen was weg.

Ik hoopte op iets, daar in de bossen van Finland. Op een ongeluk. Een ongeluk waarbij ik zwaar gewond zou zijn, misschien wel dood. Ik zag geen gevaar. Of beter gezegd: ik zag wel gevaar, maar het gevaar was een vriend. Misschien wel de beste vriend die ik had in 1973.

*

Als het in Nederland sneeuwt, vallen de sneeuwvlokken voorzichtig omlaag. Ze zoeken een plekje en blijven daar nog even liggen. Op een tak, op de stoep of op het dak van een auto. Dan smelten ze rustig weg. Maar hier in het noorden van Finland vallen de sneeuwvlokken hard naar beneden, als bakstenen. Ze bedekken de wereld onder een ijskoude, witte laag.

Risto staat op me te wachten in de sneeuwstorm. We zijn de enigen op het donkere station van Lieksa. Risto spreekt Engels. Hij zal me naar de boerderij van zijn broer Matti brengen. Morgen. Vandaag gaat echt niet meer.

De eerste dagen op de boerderij laat ik alles uit mijn handen vallen. Melkbussen, emmers, bezems, de onderdelen van de melkmachine. Maar ik geloof het nog. Ik geloof dat mijn oude, onhandige ik zal veranderen. Ik geloof dat ik een nieuwe, sterke man zal worden. Ik zal dan met gemak het zware werk op de boerderij kunnen doen. Ik zal zonder moeite de tractor achteruit in de schuur parkeren.

De boer en zijn vrouw, Matti en Ritva, spreken alleen Fins.

Matti en ik gaan de bossen in. De tractor zakt diep weg in de sneeuw. En ik leer mijn eerste Finse woorden. Woorden voor: boom die omvalt. Motorzaag die hard tegen je benen slaat. Wonden die niet gehecht kunnen worden.

Met de tractor slepen we bomen naar de houtzagerij. Daar werken mannen met drie vingers of een arm zonder hand. Zij tillen de hele bomen in één keer op het platform van de enorme cirkelzaag. Die zaag stopt nooit met draaien. De mannen moeten op tijd wegspringen, anders wordt een been afgezaagd. Of een heel menselijke lichaam gaat doormidden.

De mannen drinken wodka of spiritus die ze zelf hebben gestookt, uit melkflessen. Ze kijken naar mijn dunne lijf en schudden hun hoofd.

Ze praten en lachen met elkaar in het Fins.
Ze praten over mij. Hoe ze een grap met die dunne jongen kunnen uithalen. Iets met de zaag. Iets wat hij nooit meer zal vergeten.

Sommige vrienden vinden het moedig, mijn reis naar Finland.
‘Was je niet eenzaam?’, vragen ze als ik weer terug ben.

Eenzaam. Finland heeft 188.000 meren. Op een stuk land in één van die meren ligt de boerderij van Matti en Ritva. Er is een telefoon, maar telefoneren naar Nederland gaat niet makkelijk. Eerst moet je een telefoniste bellen om het nummer door te geven. Na een half uur hoor je dan een stem in de verte. Als je geluk hebt.

In zes maanden hoor ik de stem van mijn vriendin in Amsterdam twee keer.

‘Ik heb gisteren op de houtzagerij een boom in de lengte doorgezaagd’, zeg ik. ‘En daarna heb ik pure spiritus gedronken uit een melkfles. Dat is negentig procent alcohol.’

‘Wat zeg je?’, vraagt ze. ‘Je stem valt steeds weg. Ik hoorde alleen zaag.’

2012

Het vliegtuig daalt om te landen in Helsinki.
En ineens komen er Finse woorden in mijn hoofd.
Ze waren bijna 40 jaar verstopt in mijn geheugen.
Twee woorden: äiti kuollut.

Het is oktober 2012. Voor het eerst sinds 1973 ben ik weer in Finland. Aleks, mijn Finse uitgever, haalt me op van het vliegveld.

‘Vanavond heb je vrij’, zegt hij. ‘Morgenochtend kom ik om negen uur naar je hotel. Dan rijden we naar de boekenbeurs in Turku.’

Want daarvoor ben ik hier: de boekenbeurs in Turku. Vanavond vrij ... Ik ben heel blij, maar dat laat ik niet zien. Ik dacht dat ik uit eten zou moeten met mensen van de uitgeverij. En met een Finse schrijver en een journalist die geen vragen stelt. Zo gaat dat namelijk altijd. Maar zo hoeft het dus niet te gaan.

In de auto van Aleks doe ik alsof ik een makkelijke prater ben. Dat vind ik nu niet zo moeilijk. Omdat ik weet dat ik vanavond alleen zal zijn.

Ik denk dat een mens maar een beperkt aantal woorden kan gebruiken per dag. Op een bepaald moment zijn die woorden op. En als je dan net met mensen in een restaurant zit, heb je een probleem.